

ELŐFIZETÉSI ÁR:  
Egész évre . . . 6 korona.  
Egyes szám ára 4 fillér.

MÉRIJELNIK HETENKÉNT EGYAZER:  
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

# A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:  
Városi közlévtár (városbír.,  
földszint 7. sz. íde küldendő)  
a kéziratok

KIADÓHIVATAL:  
Városi könyvnyomda-vállalat  
irodája. Ide küldendő  
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

## A Debreczeni Zenede mérlege\*

1910 június 30-án.

### KIADÁS.

### EREDMÉNY.

### BEVÉTEL.

Tanárfizetés . . . . .	19,616 58	Állami segély . . . . .	3,000 —
Tiszti-fizetés . . . . .	3,098 50	Városi " . . . . .	8,000 —
Szolgabér . . . . .	720 —	Beirási- és tandíj . . . . .	18,272 —
Költség . . . . .	4,642 71	Bérfelvételek . . . . .	5,720 —
Házfentartás . . . . .	1,210 46	Alapítványi kamat . . . . .	106 38
Adó . . . . .	1,315 90	Ajánló tagsági-díj . . . . .	16 —
Kamat . . . . .	2,771 36	Vegyes bevétel . . . . .	175 64
Tanári segély-alaphoz hozzájárulás . . . . .	105 24		
Leírás a tandíjkövetelésből . . . . .	1,020 10		
" a felszerelésből . . . . .	690 70		
Átírás tartalek-alapra (főlös jövedelem) . . . . .	98 47		
	35,290 02		35,290 02

### VAGYON.

### MÉRLEG.

### TEHER.

Alapítványi tőke . . . . .	1,773 —	Alapítványi tőke . . . . .	70,000 —
" kamat . . . . .	257 62	Tartalék tőke . . . . .	10,552 — K
Ajánló tagdíj . . . . .	64 —	Főlös jövedelem átírása . . . . .	98 — K
Pártoló . . . . .	54 —	Tanári segély-alap . . . . .	6,622 73
Beirási- és tandíj . . . . .	2,843 —	Építkezési segély . . . . .	44,000 —
Házastelek . . . . .	174,351 74	" újabb segély (függő) . . . . .	9,000 —
Felszerelés . . . . .	11,085 58	Nagy Károly-alap . . . . .	1,000 —
Orgona . . . . .	1,615 50	Gróf Zichy Géza jubileumi-alap . . . . .	1,000 —
Segély-alap adósa . . . . .	600 —	Thieszen Arthur-alap . . . . .	196 73
Betét a Debreczeni Első Takarékpénztárnál . . . . .	1,444 44	Mayer Lipót hagyománya . . . . .	4,800 —
Folyószámla a Közgazdasági Banknál . . . . .	5,768 —	Kövesdy János . . . . .	1,000 —
Készpénz . . . . .	7,469 65	Osztrák-Magyar Bank (törlesztéses kölcsön). . . . .	44,498 80
		Debreczeni Első Takarékpénztár (törl. kölcs.). . . . .	13,727 48
		Fizetetlen adó . . . . .	608 32
		Fel nem vett tiszti-fizetés . . . . .	222 —
	207,326 58		207,326 58

Debreczen, 1910 június 30.

Ulrich Ernő,  
a Zenede könyvelője.

\* A Zenede városi kezelésbe vételének javaslatát lapunk múlt számában közzöltük.

## Zenedei költségelirányzat.

Sorszám	C i m	Az 1910—11. évi szükségletek		1911—12. évi szükségletek			
		korona	f	összesen		korona	f
				korona	f		
<b>I. Szükségletek.</b>							
<i>a) Személyiek.</i>							
1	Igazgató fizetése . . . . .	2,000	—	4,000	—	1,000	—
2	Titkár . . . . .	500	—	3,000	—	600	—
3	Tanári-fizetések, 7 tanár után, óradíjjal . . . . .	21,956	22	16,800	—	3,500	—
4	Tanári pót-óradíj . . . . .	—	—	3,000	—	—	—
5	Irnok . . . . .	300	—	300	—	—	—
6	Felügyelő . . . . .	450	—	600	—	—	—
7	Jegyző, ügyész, pénztárnok, könyvelő, gondnok . . . . .	836	—	—	—	—	—
8	Szolga fizetése (ruha átalanlyal) . . . . .	960	—	1,050	—	—	—
9	Takarítónő . . . . .	—	—	300	—	—	—
Összesen:		27,002	22	29,050	—	5,100	34,150
<i>b) Dologiak.</i>							
1	Adó s illeték (3 évi állag) . . . . .	1,300	—	1,300	—	—	—
2	Épületfenntartás . . . . .	900	—	900	—	—	—
3	Hangszer-bangolás, javítás s egyéb apró költség . . . . .	2,500	—	2,500	—	—	—
4	Jutalom s pályázati-díj, a tandíj 5% . . . . .	—	—	900	—	—	—
5	Adósságtörlesztés: a) az Osztrák-Magyar Bank 2272 K b) a Debr. Első Takp. . . . . 960 K	3,732	—	3,732	—	—	—
6	Tanári segély-alaphoz hozzájárulás, létszám szerint 1 K tanári-fizetésből . . . . .	310	—	—	—	—	—
7	Tandíj leírás (bevehetetlen) . . . . .	190	—	—	—	—	—
8	Tandíj leírás (bevehetetlen) . . . . .	200	—	200	—	—	—
9	Hivatali pótlék a tanárok részére . . . . .	—	—	1,100	—	—	—
10	Felszerelések beszerzésére . . . . .	2,000	—	2,000	—	—	—
10	254,000 K építési költség annuitása . . . . .	—	—	12,700	—	—	—
Összesen:		11,132	—	25,330	—	—	25,330
<b>II. Fedezet.</b>							
		59,480					
1	Államsegély 3000, városi 8000 . . . . .	11,000	—	11,000	—	—	—
2	Tandíj . . . . .	17,942	—	18,000	—	—	—
3	Házhérjövdelem . . . . .	6,670	—	7,860	—	—	—
4	Alapítványi kamat . . . . .	110	—	—	—	—	—
5	Vegyves bevétel . . . . .	500	—	—	—	—	—
Összesen:		36,222	—	36,860	—	—	36,860
Hiány:		—	—	—	—	—	22,620

Debreczen, 1911 május 4.

Kondor,  
főszámvívó helyettes.**A számvevői hivatal jelentése a Zenede városi kezelésbe vétele tárgyában.**

Az összehasonlító táblázatból kiténik, hogy a Zenede 1910—11. évi vagyis a jelenlegi költségvetésénél összes bevétel . . . . . 36,222 K — f  
az összes kiadás pedig . . . . . 38,134 K 22 f  
Hiány . . . . . 1,912 K 22 f

Ha a város vezetése alá jönne, vagyis az 1911—12. évben az összes kiadás kitenne . . . . . 59,480 K — f  
a bevétel . . . . . 36,860 K — f  
Hiány . . . . . 22,620 K — f

1180  
1911.

Tekintetes Tanács!

Hivalkozással a 4786—1911. sz. alatt kelet határozatra a /- alatti iratok visszatérjesztése mellett tisztelettel jelentem, hogy a beszerzett adatok jövedelmi források s a szervezeti szabályzat figyelembe vételével a Zenede 1911—12 évi költségelirányzatát összehasonlítva az 1910—11. évi-vel, elkészítettem s azt 2 /- alatt csatolom.

A nagyobb hiányt pedig okozza a személyi kiadásoknál a nagyobb fizetési összegeknek a szervezeti szabályzat alapján történt beillesztése; a dologi kiadásoknál pedig az építési kölcsön évi annuitásának a számításba vétele.

Ezen az átvétel után mutatkozó 22,620 korona hiányt azonban az 5-ödéves korpótlék életelepítéssel feltöltéssel emelkedni fog már az első alkalommal csak maguknál a tanároknál 1400 koronával.

A fentebb kimutatott s az első években mutatkozó nagyobb hiány csak úgy lenne mérsékelhető, ha a tandíj emelkedni pl. 60 koronáról 80 koronára, ami 300 nővéndéket számítva kitesz 6000 koronát; a hiány mérséklésére szolgálna a kultuszminiszteriumtól kilátásba helyezett nagyobb állami segély, vagyis még 2000 korona.

A hiány apaszítására szolgálna — amit ugyan a szervezeti szabály tervezet nem enged meg, de amin változtatni lehet — a bangversenyi jövedelem 500 korona, s az adományokból várható 500 korona, ami együtt kitesz 9000 koronát.

Ha ezen összeget levonjuk a 22,620 korona hiányból, a deficit 18,320 koronára szállna le.

Végre tisztelettel megemlítem, hogy a város kezelése alá vétellel a város most évente fizetni köteles 6000 korona évi építési költség fizetési kötelezettsége alul felszabadul, ezen 6000 koronát a város, a f. évet is számítva, még 8 évig kell, hogy fizesse.

Debreczen, 1911 május 4.

*Kondor,*  
főzársvérvő helyett.

## Jelentése dr. Magoss György tisztifőügyésznek a Zenede átvétele ügyében.\*

Tekintetes Tanács!

A 7313—1911. sz. határozattal megbízattam, hogy a Zenedének városi kezelésbe átvétele tárgyában adjak jogi véleményt. Az iratok áttanulmányozása után ezt következőkben teszem meg. Amennyiben a Zenede társadalmi uton fenn nem tartható, vagy a mai és még bizonyára fokozódó igényeknek megfelelőleg nem fejleszhető, — szükségesnek tartom magam is, hogy azt a város vegye átál, s hogy abból a zenét, és éneket tanító városi tanintézet alakításáék, ámbár amellet a tény mellett, hogy városunkban van egy magán zeneiskola, lehet jogosultsága annak a fel fogásnak is, hogy egy másik városi zeneiskolára szükség nincsen. De ha át akarjuk venni a Zenedét, — akkor lehetször is tisztán kell látunk azt, hogy ezzel micsoda terhet vállal magára a város? Ezt tudni kívánja a jog- és pénzügyi bizottság is.

En az ügyiratokból ezt megállapítani nem tudom. A szerződési tervezet 4. pontja ugyanis azt mondja, hogy a város „a Zenedének összes, az ide fűzött jegyzékben egyenként felsorolt tartozását, folyó számla adósságát átvállalja”. Ez a jegyzék azonban sem a szerződési tervezethez hozzá fűzve nincsen, sem egyáltalán az iratok közt fel nem található.

Azt gondolom, hogy a ma fentálló s átvállalandó terhek tekintetében csak egy szabályszerű vagyonmérés nyújthat biztos tájékoztatást, s azért ezt beszerzendőnek tartom. Ami másodsorban a vagyonmérés a folyó, évenként előjövő terhek kérdését illeti, — azt a 22,620 koronát, amit a számvétség mint fedezetlent, tehát a város által az eddigi 8000 K évi segélyen felül viselendőnek kimutat, nem tartom realisnak. Szerintem a város házi pénztára ennél jóval magasabb állandó összeggel lenne megterhelve.

Mert először is a tanári fizetések 2400 koronában, a lakbérék 500 koronában vannak felvéve. Ugy a fizetés, mint a lakbér túl alacsony, s kétségtelennek tartom, hogy amint a Zenede városi intézményé, a tanárok városi tiszt-

viselőkké lettek, — a tanárok mindjárt igényelni fogják és pedig szintén jogosan, — hogy fizetésük és lakbérük a haszon minőségű, foglalkozási és társadalmi állásu tisztviselőkével arányba hozassék. Ez a legmérsékeltébb számítás szerint 7 tanárnál további 7000 K évi teher többletet jelent a házi pénztárra.

Másodsorban a szerződési tervezet 11. pontjában az áll, hogy a Zenede alkalmazottai a városi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjintézetének tagjaivá válnak a Zenede átvételével. Ez magában véve helyes. De az is van ott mondva, hogy nyugdíj jogosultságuk a Zenedénél történt alkalmaztatásuk időpontjától számítatik.

Az iratokból nem állapítható meg, hogy kik a tanárok és más alkalmazottak a Zenedénél s ki hány év óta van ott alkalmazva? Most megtörténhetik, s tekintettel a fizetés és lakbér csekély voltára, valószínűleg meg is történik, hogy egyik-másik tanár vagy alkalmazott, aki már régebb idő óta szolgál s akinek így nyugdíj százaléka már magas, nyugdíjaztatja magát. Valószínű, mert a rá mint tényleges tanárra kötelező óra számmal kevesebb magán óra adásával, tehát kényelmesebben megszerezheti a nyugdíja és tanári javadalmazása közötti különbözetet.

S minthogy a nyugdíj távolról sem talál fedezetet az átvett tanárok és alkalmazottak által befizetendő járuléknak s annak időközti kamataiban: világos, hogy a házipénztárra a tanároknak és más alkalmazottaknak a nyugdíjintézetbe átvételével szintén tetemes terhet hárítunk, amely terheket egyrésze esetleg az átvétel után már egy pár év múlva likvid lesz.

Szükséges tehát tudnunk, hogy kik a Zenede alkalmazottai, hogy mindegyik alkalmazott hány éves és mely idő óta van alkalmazva? A Zenede igazgatóságától erről egy pontos kimutatás szerzendő be.

Több vonatkozásban nagyjelentőségű a szerződési tervezet 10. pontjában felállított az a követelmény is, hogy a város vegye átál az összes alkalmazottakat és pedig a bemutatott szervezeti szabályzat tervezetben beállított javadalmazással.

Igy pl. van ott rendszeresítve egy igazgatói állás 4000 korona fizetés és 1000 kor. lakbérrel, — egy titkári állás 3000 K fizetés és 600 K lakbérrel, akik, ha tanítással is foglalkoznak, egy-egy óra után évi 150 korona díjazásban részesülnek. Tehát sem egyik, sem másik nem köteles tanítani. És ha nem is tanítanak, vajjon mivel fognak ezek foglalkozni? Azt én nem tudom elképzelni, hogy egy 7 tanárt alkalmazó s mintegy 300 tanuló befogadó tanintézet igazgatása egy igazgatót, egy titkárt, egy írmozt, egy felügyelőnt, s egy hivataloszógt foglalkoztathatna. Nem különösen az adott esetben, amikor az intézet kormányzásában részt vesz a törvényhatósági közgyűlés, a városi tanács, a zenedei bizottság, sőt a tervezet szerint még egy külön igazgatóság is. Rendszeresített javadalmazással egybekötött sinecura állásokat nem szabad teremteni nem csak pénzügyi, de morális szempontból sem, már pedig ezek az állások azok lennének. Hogy a példát közelről vegyem: a debreczeni ref. főgymnázium igazgatója, amely intézetben van 12 osztály (4 parallel) 7—800 tanuló, több mint 20 tanár, rendszeresen tanít heti 4—8 órán. Pedig titkár, sőt rendszeresített írmo sincsen mellette alkalmazva. Miért ne taníthatna itt az igazgató?

En tehát az igazgatói teendők ellátásával egyik tanárt gondolván megbízandónak, aki ezért nyugdíjára is beszámítandó évi 1000—1200 kor. pótdíjat kapna.

A titkári állást elhagynám annnyival inkább, mert a tandíjak kezelését sem biznám rá még abban az esetben

\* Ezen alapos jelentést ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Szerk.)

sem, ha ez az állás tényleg rendszeresíthetné. Ha a Zenede városi intézmény lesz, bevételének közvetlenül a város házipénztárába kell befolyjni, mint ahogy a kiadások is onnan teljesíthetnek.

Itt mutatók rá arra a további fontos szempontra, amely szerint egy városi intézmény ügyeinek intézésében a hatóságok kell döntő befolyással bírnia végig az egész vonalon. Ez a szempont a szerződés és szervezeti szabályzat szerint nem érvényesülne, mert pl. a zenedei bizottság, amelye egy tagot a tanács, hármát a közgyűlés küldene ki, amelyben így a város négy, a debreczeni Zenede-egylet ellenben hat taggal lenne képviselve, — választaná a segéd-tanárokat, rendkívüli, vagy mellék tantárgyak előadására alkalmazzák a magán tanárokat, engedélyezné a tanárok részére a 8 napon túli szabadságot, intézkednék egy hónapnál tovább tartó helyettesítésekről, — az igazgató, vagy az igazgatóság intézkedései ellen intézett felbontások felett határozna stb. vagyis több irányban olyan jogokat gyakorolna, amelyek csak a bizottsági közgyűlést, a tanácsot, vagy a polgármestert illetik meg. Én azt gondolom, hogy ez a zenedei bizottság csak mint ellenőrző és javaslattevő szerv állhat fent s illeszthető be az intézet igazgatási szervezetébe. Ugyan ez a véleményem az igazgatóságra nézve is, ha felállítatnék, mert véleményem szerint erre nincsen szükség az igazgató és zenedei bizottság mellett. Amik ennek hatásköre és teendői, helyesebben jogai és kötelességei gyanánt a tervezetbe fel vannak véve, amennyiben nem a tanácsot illetik, a zenedei bizottságra volna át ruházandók. Általánosságban megjegyzem, hogy a zenedei bizottságnak feladatát és hatáskörét a tanintézet szellemi vezetésének ellenőrzésében, az intézet szellemi s anyagi érdekeit szolgáló javaslatok elkészítésében s a tanulók fegyelmi ügyeiben való érdemleges határozathozatalban látom meghatározhatónak, vagyis intézkedési jogot csak a tanulók fegyelmi ügyében adnék neki.

Nem tartom helyesnek a szerződési tervezet 6. pontját sem, amely szerint a városi számvétség köteles volna minden év végén a Debreczeni Városi Zenede volt s a szerződés szerint a városnak átengedendő vagyonáról, annak jóvedelméről, költségeiről részletes kimutatást készíteni.

Külön költségvetése és zároszámadása lesz a Zenedének s abból az érdeklődők tájékozást szerzhettek.

Mindezek figyelembe vételével úgy a szerződési tervezetet, mint a szervezeti szabályzatot átoldozandónak tartom. Az eljárás mikéntjére pedig az lenne a javaslatom, hogy:

1-ször Szerzessenek be azok, amiknek beszerzését fentebb javasoltam.

2-szor. Ezután adassanak ki az iratok a jog- és pénzügyi bizottságnak, hogy észrevételeimet tárgyalja.

3-szor. Amiket a jog- és pénzügyi bizottság ezekből magáévá tett, azokat közölni kell a Zenede igazgatóságával, hogy a maga észrevételeit megtehesse, esetleg a szerződést és szervezeti szabályzatot átalakíthassa.

Az iratokat csatolton visszatérjesztem.

Tisztelettel:

*Dr. Magoss György,*  
t. főgyász.

11,948—1911.

## Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir város Tanácsa közhírré teszi, hogy az úább megnevezett helyiségeknek és földeknek bérbeadására a f. évi július hó 21-ik napján, azaz pénteken

d. e. 9 órakor a városháza nagytanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadandó helyiségek és földek a következők:

1. A Simonffy-utca 2-ik sorszámu városi bérházban levő 17. sz. üzlethelyiség és a 17, 18. és 19. sz. üzlethelyiségek alatt elhuzódó pincehelyiség az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi május hó 1-ig terjedő két év és 9. hónapra; kikiáltási ár: 1221 korona;

2. A Wesselényi-tér 10-ik sorszámu városi tulajdoni képező házban levő alább megnevezett helyiségek az 1911. évi augusztus hó 1-től 1914. évi augusztus hó 1-ig terjedő időre:

a) utcai két szoba, konyha, kamara és mellékhelyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

b) utcai két szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségekből álló lakás; kikiáltási ár: 400 korona;

c) az udvarban levő műhely- és gyárhelyiségek; kikiáltási ár: 1000 korona.

3. A Bethlen-utca 37-ik sorszámu házban levő 6 szoba, konyha, műhely, pince és fűskamrából álló lakás az 1911. évi november hó 1-től 1914. évi november hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 900 korona;

4. A Kossuth-utca 20. szám házastelek utáni konyai 5 hold 132 négyszögöl területű szántóföld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 250 korona;

5. A Zádor Lajosné és társa-féle konyai majorsági telekkönyv szerint 12 hold 168 négyszögöl, kataszteri birtok iv szerint 13 hold 307 négyszögöl területű majorsági föld az 1911. évi október hó 1-től 1914. évi október hó 1-ig terjedő 3 évre; kikiáltási ár: 400 korona.

Az árverezők által az árverezés napján a kikiáltási ár 10%-a készpénzben az árverelő bizottságnál teendő le.

Az árverési feltételek a számvévegségnél, a hivatalos órák alatt 8—1-ig megtekinthetők.

Kelt Debreczen, sz. kir város Tanácsának 1911. évi július hó 6-án tartott üléséből.

Városi Tanács.

## „Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen múltjából.

Írta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetéről, mely Debreczen múltját rajzolja meg meggyaló tollal.

Ára 3 korona.

Tiszteletseknek, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyleteknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlejár.)